

Kiljusen herrasväki satumaassa

Jalmari
Finne

Jalmari Finne

Kiljusen herrasväki satumaassa

SAGA Egmont

Kiljusen herrasväki satumaassa
Copyright © 2022 SAGA Egmont
All rights reserved
ISBN: 9788728445631

1. POD edition

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com – a part of Egmont, www.egmont.com

Ukkeli vie Hannan ja Kiljusen herrasväen satumaahan

Oli kerran köyhä kalastaja, joka asui yksinäisessä mökissään järven rannalla. Mikä hänen nimensä oli, sitä ei kukaan tiennyt, tai ehkä ei enää muistanut, vaan kaikki kutsuivat häntä ukkeliksi. Hän oli jo hyvin vanha, hänen valkoinen partansa ulottui pitkälle alas rinnalle ja hänen tukkansa oli myös aivan valkoinen.

Vaikka ukkeli olikin hyvä ja herttainen mies, niin kyläläiset tekivät hänestä pilkkaa hänen kuuroutensa vuoksi. Ukkeli nimittäin ei kuullut heidän puhettaan. Mutta aivan kuuro hän ei sentään ollut, sillä lasten puhetta hän kuuli aina. Sitäpaitsi ukkeli väitti kuulevansa kaiken, mitä satumaassa puhuttiin. Tänne hän sanoi usein menevänsä ja sanoi olevansakin siellä oikein huomattu ihminen.

Kyllähän kyläläiset olivat joskus kuulleet satumaasta puhuttavan, mutta kukaan ei uskonut sen todellisuudessa olevankaan, siksi he ukkelin puheille nauroivat ja pilkkasivat häntä. Mutta kun ukkeli ei heidän puhettaan kuullut, niin ei hän välittänyt vähääkään siitä, mitä aikuiset hänelle sanoivat. Mutta

kaikki lapsetkaan eivät uskoneet satumaan olevan olemassa ja se kovasti ukkeliä suretti.

Olipa ukkelilla kuitenkin muuan pikkuinen ystävä, joka varmasti luotti siihen, että satumaa on olemassa ja että sinne ukkeli usein meni. Tämä oli pikkuinen tyttö, jonka nimi oli Hanna.

Ukkelin kanssa Hanna usein keskusteli satumaasta ja viimein pyysi hartaasti, että hänkin sinne saisi lähteä.

— Ihmisen täytyy olla oikein hyvä ja kiltti, ennen kuin hän satumaassa tulee toimeen, sanoi siihen ukkeli.

— Minä lupaan olla kiltti, lausui Hanna.

— Lupaus ei riitä, vastasi ukkeli. — Sinun täytyy todistaakin se.

— Millä minä sen todistan, kysyi Hanna.

— Sillä, että kaksi viikkoa olet niin hyvä, ettei äidilläsi ole moitteen sanaa sinusta sanottavana. Jos niin käy, niin vien sinut satumaahan, vieläpä lupaan, että saat ottaa mukaasi kaikki ne ystäväsi, jotka vain tahdot.

Tästä Hanna kovasti riemastui. Hän oli aivan varma siitä, että oikein ponnistamalla voimiaan hän kyllä voi olla sellainen, ettei äidillä ole moitteen sanaa hänestä sanottavana.

Ja Hanna yritti parastaan. Hän teki kaiken, minkä hänen äitinsä käski, jopa usein sellaistaakin, mitä äiti ei suorastaan vaatinut, mutta minkä Hanna tiesi hänelle olevan mieluista. Ja toinen päivä kului toisensa jälkeen ja joka ilta ennen levolle menoa sanoi äiti:

— Tänään sinä taas olet ollut niin kiltti, ettei toista niin kilttiä tyttöä olekaan koko maailmassa.

Ja kun Hanna sen kuuli, niin hän yhä enemmän ponnisti voimiaan, täyttääkseen kaikessa äitinsä tahdon ja toivomukset.

Kun kaksi viikkoa alkoi kulua umpeen ja äiti jälleen oli vakuuttanut, että Hanna oli maailman parhain tyttö, alkoi Hanna valmistautua matkalle.

Hän oli saanut luvan ottaa ystäviä mukaansa. Koko kylässä ei ollut ketään sellaista, jonka Hanna mielellään olisi seurakseen valinnut, sillä toiset lapset olivat pahoja eikä kukaan heistä uskonut satumaata olevankaan.

Mutta Hanna oli kuullut puhuttavan eräistä ihmisistä, joiden hän uskoi mielellään tulevan satumaahan. Heitä oli neljä, isä, äiti ja kaksi poikaa. Ja heitä kutsuttiin Kiljusen herrasväeksi.

Eräänä päivänä, kun kaksi viikkoa oli kulunut umpeen siitä, jona ukkeli oli lupauksensa antanut, kirjoitti Hanna kirjeen Kiljusen herrasväelle ja pyysi heitä tulemaan seurakseen satumaahan. Eihän Hanna heidän osoitettaan tiennyt, mutta hän luotti siihen, että postilaitos kyllä ottaa siitä selon.

Ja postilaitos otti siitä selon. Eräänä päivänä saapui Hannalle kirje, missä itse isä Kiljunen kiitti omasta ja perheensä puolesta ja vakuutti, että he suurella ilolla lähtevät katsomaan satumaata, koska eivät vielä koskaan sitä ennen olleet sitä nähneet. He lupasivat heti paikalla lähteä matkalle Hannan luo.

Kiireimmän kautta Hanna silloin meni ukkeliä tapaamaan. Hän saapui tämän mökille ja kolkutti ovelle, mutta mitään vastausta ei kuulunutkaan. Hanna huusi, mutta sittenkään ei näkynyt mitään ukkeliä.

Hannan tässä odotellessa tuli mökille muuan Esko niminen poikaviikari. Kyllähän Hanna Eskon tuns, tuns vallan hyvin, sillä tämä oli hänelle usein tehnyt kiusaa. Esko kalasteli aikansa kuluksi ja oli tullut ukkelilta ostamaan ongenkoukkuja. Kuullessaan Hannan huutelevan ukkeliä, sanoi hän:

— Älä suotta huuda, eihän kuuro ihminen sitä kuule.

— Ei ukkeli ole kuuro, sanoi Hanna, — sillä hän kuulee aina kaiken, mitä minä sanon.

— Loruja, vastasi siihen Esko.

— Ukkeli kuulee oikein hyvin, vakuutti Hanna, — hän ei vain tahdo kuulla kaikenlaisten pahojen ihmisten puheita. Hän kuulee lasten puheet ja kuulee kaiken satumaassa.

— Vai satumaassa? lausui Esko. — Eihän satumaata olekaan olemassa.

— Onpas, vakuutti Hanna. — Satumaa on olemassa ja minä lähdän sinne tänään ukkelin ja Kiljusen herrasväen seurassa.

— Nyt sinä taas puhut tyhmyyksiä, sanoi Esko nauraen. — Eihän Kiljusen herrasväkeäkään ole olemassa.

— Etteikö heitä olisi olemassa? huudahti Hanna. — Kyllä minä tiedän, että isä ja äiti Kiljunen sekä Mökö ja Luru ovat olemassa ja heillä on vielä pikkuinen pyöreä villakoirakin, jonka nimi on Pulla.

— Se on paljasta juttua, sanoi Esko.

— Saat nähdä, onko juttua, vakuutti Hanna. — He ovat kirjoittaneetkin minulle ja ovat luvanneet tänä iltana tulla tänne.

Esko ei sittenkään uskonut Hannan puheita.

Hannalla oli jo kiire päästä satumaahan ja hän kaipasi kovasti ukkelia. Miettiessään, millä keinolla hän tämän tapaisi, muisti Hanna ukkelin kertoneen, että jos lyö yhteen kahta kiveä, jotka ovat hänen mökkinsä oven edessä, niin jokainen hyvä ihminen kuulee kolmannella kerralla ilmassa kirkkaan soinnun, sellaisen, joka kutsuu ukkelin saapuville, on hän vaikka kuinka kaukana tahansa. Mutta ellei ollut hyvä, niin voi kivien yhteen lyömisestä olla vaaraa. Missään tapauksessa ei niitä saisi lyödä kolmea kertaa enempää yhteen. Tätä ennen Hanna ei ollut uskaltanut niihin kajota, sillä hän ei koskaan vielä ollut mielestään ollut

oikein hyvä, mutta nyt hän siitä oli varma, siksi hän uskalsi koettaa tätä keinoa, kutsuakseen ukkelin saapuville.

Kyllä Esko nauroi, kun Hanna tämän hänelle kertoi, sillä tuo paha poikaviikari ei koskaan uskonut mitään, joka erosi tavallisuudesta.

Hanna löi kiviä yhteen, ja aivan oikein, kolmannella kerralla hän kuuli ilmassa kirkkaan säveleen, ja siitä Hanna kovasti riemastui, sillä nyt hän tiesi olleensa todella hyvä ja pääsevänsä satumaahan.

— Minä kuulin, minä kuulin soinnun! sanoi hän hypellen iloissaan.

Esko, joka oli paha poika, ei tietysti ollut kuullut mitään. Hänessä heräsi kuitenkin uteliaisuus ja hänkin tahtoi koiruuksissaan lyödä kiviä yhteen.

Hän teki sen.

— Ei kuulu mitään, sanoi hän.

Hän löi toisen kerran.

— Ei kuulu mitään, sanoi hän taas.

Hän löi kolmannen kerran.

— Ei kuulu mitään, lausui hän jälleen.

Hän löi neljännen kerran, vaikka Hanna kovasti siitä varoitti.

— Ei kuulu mitään, sanoi hän.

Samassa Hanna purskahti helakasti nauramaan.

— Ei kuulukaan, mutta näkyy, sanoi hän.

Hän nauroi aivan katketakseen, sillä Eskon selkään oli äkkiä kasvanut ketunhantä. Esko ei tätä itse huomannut ja löi viidennen kerran kiviä yhteen.

— Ei kuulu mitään, sanoi hän taas.

— Mutta näkyy yhä enemmän, lausui Hanna nauraen niin että oli läikähtyä.

Eskon päähän ilmestyi nimittäin jäniksen korvat. Esko ei tätäkään huomannut, vaan löi kuudennen kerran. Ja silloin hän löi kivellä pahasti sormilleen. Ja siitäpä hän alkoi hirveästi huutaa.

— Eikö nyt kuulu? sanoi Hanna. — Sinähän huudat aivan yhtä kovaa kuin Kiljuset.

Mutta huomasipa Esko jo, mitä hänelle oli tapahtunut. Hän säikähtyi aivan pahanpäiväisesti ja koetti nyhtäistä häntä irti, mutta se istuikin aivan kovassa, samoin korvat. Ja silloin hän alkoi parkua oikein täyttä kurkkua.

Samassa tuli ukkeli mökilleen, ja hänet nähdessään Esko säikähtyi niin, että läksi juoksemaan täyttä laukkaa kylään.

Vaikka Hanna olikin nauranut nähdessään, mitä Eskolle oli tapahtunut, niin hänessä heräsi sääli hänen ajatellessaan, että Esko tällaisena hännällisenä ja pitkäkorvallisena olentona voi tulla kaikkien pilkan esineeksi. Sen vuoksi hän kysyi ukkelilta:

— Jääkö Esko ainiaaksi sellaiseksi kuin hän nyt on, ketunhännälliseksi ja jäniksenkorvalliseksi?

Ukkeli hymyili ja vastasi:

— Kyllä ne merkit katoavat hänestä heti, kun hän tulee toisten ihmisten seuraan. Täällä satumaan portilla ainoastaan ilmaantuu sellaisia merkkejä, jotka osoittavat, millainen kunkin luonne on. Jokaisessa ihmisessä on eläinten ominaisuuksia, ja täällä tulevat tunnusmerkit aivan selvästi näkyviin.

Hanna oli rauhallinen kuullessaan, että Esko toisten seurassa olisi jälleen ihmisen näköinen.

Nyt Hanna ja ukkeli alkoivat puhella satumaahan lähdöstä. Olihan ukkeli kyllä kuullut puhuttavan Kiljusista, mutta ei hän ollut aivan selvillä siitä, millaisia nämä olivat. Mutta kun Hanna

vakuutti niiden kyllä sopivan satumaahan, niin ukkeli luotti siihen.

Heidän keskustellessaan saapui koko kylän väki Eskon yllyttämänä sinne. Esko oli aivan vimmoissaan ja huusi:

— Ukkeli on loihtija ja hänet on sen vuoksi tapettava! Hän on loihtija, sillä hän on loihtinut minutkin.

— Millä tavalla hän sinut on loihtinut? kysyivät kyläläiset.

— Hän on loihtinut minulle ketun hännän ja jäniksen korvat, sanoi Esko.

Kyläläiset alkoivat nauraa.

— Emme me sinulla sellaisia näe, sanoivat he.

— No, eikö se sitten ole loihtua, ettei minulla niitä olekaan, vaikka minulla pitäisi olla, sanoi Esko.

Taas kyläläiset nauroivat.

— Kyllä me tiedämme, että sinä olet viekas kuin kettu ja pelkuri kuin jänis, vaikka sinulla ei olekaan ketun häntää eikä jäniksen korvia, sanoivat kyläläiset.

Mutta niin vimmoissaan Esko oli tästä kuitenkin, että hän varmasti olisi tehnyt ukkelille jotain pahaa, ellei samassa olisi kuulunut kaukaa tavattoman suurta huutoa.

Kiljusethan siellä olivat tulossa ja hurrasivat jo matkalla!

Kylläpä Eskon silmät lensivät selkoselälleen nähdessään Kiljuset. Hän ei ollut koskaan uskonut niiden olevan olemassakaan, ja nyt hän näki heidät juuri sellaisina, kuin oli kuullut puhuttavan. Juoksujalkaa he tulivat, lyhyt, kaljupäinen ja mulkosilmäinen isä, pitkä, laiha, terävänääinen ja tihrusilmäinen äiti, sekä isänsä näköinen Mökö ja äitinsä näköinen Luru. Ainoa, joka puuttui, oli Pulla, sillä sitä eivät Kiljuset olleet uskaltaneet ottaa satumaahan, siellä kun epäilemättä oli paljon merkillistä nähtävää ja Pullalla oli, niin

kuin muillakin koirilla, tapana haukkua kaikkea, joka oli hiukankaan kummallista.

Kiljusilla oli aina kiire ja kiire oli heillä nytkin päästä heti paikalla satumaahan. He eivät vähääkään epäilleet sitä, että se oli olemassa ja että ukkeli voisi viedä heidät sinne.

Olihan ukkeli valmis heti paikalla lähtemään. Hän käski Kiljusia ja Hannaa tarttumaan hänen vyötäröihinsä, jotta eivät eksyisi matkalla. Nämä tietysti tekivät ukkelin määräyksen mukaan.

Mutta kun Esko oli nähnyt, että Kiljuset olivat todellakin olemassa ja kun hänelle itselleenkin oli tapahtunut kaikenlaista sellaista, mikä ei tapahdu tavallisessa elämässä, niin hän alkoi uskoa, että satumaakin mahdollisesti on olemassa, ja hänen teki kovasti mielensä päästä sitä katsomaan.

Hän tarttui toisten keralla ukkelin vyötäröihin kiinni. Mutta Hanna ei mitenkään olisi huolinut Eskoa matkalle ja sanoi sen vuoksi:

— Sinä olet paha poika, et sinä pääse.

Isä Kiljunen potki Eskoa pois.

Samassa ukkeli teki kummallisen liikkeen ja hän alkoi vaipua maan sisään.

Esko tarrasi samassa isä Kiljusen takinliepeeseen ja piti siitä oikein lujasti kiinni. Pian olivat ukkeli, Kiljuset, Hanna ja Esko kadonneet maan sisään. Kyläläiset töllistelivät vain sille kohtaa, minne he olivat kadonneet, tutkivat maata nähdäkseen, oliko siinä jokin ovi. Mutta eihän siinä ollut mitään ovea, vaan maa oli mennyt jälleen aivan umpeen.

Ja silloin moni alkoi uskoa, että ukkelin puheissa sittenkin oli jotain järkeä, että satumaa oli olemassa ja että ukkeli oli sinne mennyt toisten seurassa.

Kylällä asuu erikoinen vanha mies, joka väittää kuulevansa kaiken, mitä satumaassa puhutaan. Miehellä ei juuri ole ystäviä, paitsi muuan pieni Hanna-tyttö.

Eräänä päivänä mies lupaa viedä Hannan satumaahan, jos Hanna osaa käyttäytyä erityisen hyvin. Hanna ei kuitenkaan halua lähteä matkaan yksin, vaan hän haluaa matkaseurakseen Kiljusen perheen.

Ehkä Hannan olisi kuitenkin kannattanut harkita asiaa kaksi kertaa – sillä Kiljusen perhe saa katastrofin jos toisenkin aikaiseksi myös satumaassa.

“Kiljusen herrasväki satumaassa” on Jalmari Finnen hauska kolmas kirja Kiljusen perheen toilailuista, tällä kertaa ihan toisessa ulottuvuudessa.

Jalmari Finne (1874–1938) oli suomalainen kirjailija ja tatterinjohtaja. Nykyisin hänet tunnetaan erityisesti “Kiljusen herrasväki” -lastenkirjasarjan luojana. Finne kirjoitti kuitenkin myös monipuolisesti tuotantoa aikuisille: hän kirjoitti esimerkiksi rikosromaneja, näytelmiä ja historiallisia romaneja.